

Voor het eerst in de geschiedenis heeft de FIFA zijn dure WK-kindje aan een Afrikaans land toevertrouwd. En dat zullen we weten.

Straks schallen tienduizenden Afrikaanse voetbaltoeters vanaf de tribunes onze huiskamer binnen.

TEKST: STEF VERHOEVEN. BEELD: MICHIEL DE RUITER/HH. M.M.V. CORDAID MEMISA EN NCDO

Mijn WK

Trotse inwoners uit voetbalzwanger Kaapstad

Aan een rafelrand van Kaapstad treffen we de werkloze dagarbeider Nyameka Kibido (1971). Elke dag staat hij op zijn kruispunt te wachten in de hoop opgepikt te worden voor een klus. Vandaag laat hij zich op aids testen in de Tutu-Tester, een tot laboratorium omgebouwde camper. Met steun van Cordaid Memisa worden zo honderden mannen per dag geregistreerd en getest. Bonus voor Nyameka: een doos condooms en een voedselbon van 80 rand (ongeveer 8 euro).

Dagarbeider Nyameka Kibido:

“Vergeef me, meneer, mijn Engels is niet zo goed. Ik hoop dat ik uw vragen kan beantwoorden. Ja, ik ben trots op Zuid-Afrika. We gaan in juni zeker de wereldcup winnen. Ik zal zo gelukkig zijn als dat gebeurt! Nachtenlang zal ik feest

vieren met mijn vrienden. Normaal kijk ik vooral rugby, samen met mijn vriend Charley. Dat vinden wij een mooie sport. Maar ik volg op mijn kleine televisie ook het voetbal van Engeland. Manchester United, kent u die club, meneer? Zij zijn mijn favoriet. Mijn leven is niet gemakkelijk. Elke dag wacht ik op werk. Ik ben een stratenmaker maar doe ook schilderwerk. Ik moet elke dag afwachten of ik geld kan verdienen voor mijn gezin. Ik woon hier een stukje verderop met mijn vrouw en twee kinderen. Mijn moeder woont ook bij ons in huis. De Tutu-Tester is mijn geluk voor vandaag. Als ik de aidstest heb gedaan, ga ik naar de Pick 'n Pay om eten te kopen voor mijn gezin. Dank u wel, meneer, ik moet terug in de rij. Maar onthoud: Zuid-Afrika gaat winnen, en ik zal feest vieren!” ▶

**‘Zuid-Afrika
gaat winnen,
en ik zal feest
vieren!’**

‘Afrikaanse vrouwen kunnen alles’

Het omstreden Greenpoint stadion van Kaapstad biedt plaats aan maar liefst 70.000 supporters. Autoriteiten noemen het project een icoon voor de stad. Critici noemen het een moloch op de verkeerde plek. Van Zolis Wa Gila (1976) zul je er geen kwaad woord over horen. Ze bouwde eraan mee als enige vrouwelijke kraandrijver.

Kraandrijver Zolis Wa Gila:

“Het wereldkampioenschap voetbal 2010 is letterlijk mijn redding geweest. Ze hebben me een kans gegeven en die heb ik gegrepen. Met twee handen. Ik heb me ingeschreven voor een selectietraining om kraandrijver te worden voor het Greenpoint Stadion. Ik dacht: ik ben al vier jaar werkloos en heb geen last van hoogtevrees, waarom zou ik dat niet kunnen? Ze waren verbaasd dat ik me meldde, maar ze konden me natuurlijk ook niet weigeren. Er waren nog vijf andere vrouwen die meededen. Ik ben de enige die het gehaald heeft. De dag die ik nooit zal vergeten is 26 maart 2007. Toen begon ik als eerste vrouwelijke kraandrijver van dit prachtige stadion. Tweeënhalf jaar lang beklom ik vier keer per dag mijn hijskraan, 90 meter hoog! Ik begon om zeven uur ’s morgens en werkte vaak door tot negen uur ’s avonds. Beton stortten en containers en bouwmaterialen verplaatsten. Bij zo’n zware lading, soms wel drie ton, voel je de kraan naar voren hellen. Met een vloer van glas geeft dat een bijzonder gevoel, kan ik u zeggen. Een kraan besturen is ook een precies werkje, want je moet ervoor zorgen dat je niets of niemand raakt. Via mijn computerscherm en de radio hield ik contact met twee mannen op de werkvloer. Even wennen voor ze, maar ze moesten al snel bekennen dat ik heel precies en betrouwbaar werk. Ze zeggen dat dit mannenwerk is, maar mij is het toch maar mooi gelukt. Zo zie je maar weer: Afrikaanse vrouwen kunnen alles!”

Op Greenmarket Square in Kaapstad zijn de prachtigste handgemaakte spullen uit heel Afrika te vinden. Daar treffen we Gregory da Silva (1980) uit Benin, beter bekend als The Famous Eggman. Met 25 kilo aan eieren, ballen en vlaggen op zijn hoofd, verkondigt hij de blijde boodschap van vruchtbaarheid en nieuw leven. Zijn aanstekelijke lachsalvo’s krijg je erbij cadeau.

Eierman Gregory da Silva:

“Mijn huis is jouw huis, jouw huis is mijn huis, jouw vrouw is mijn vrouw, maar mijn vrouw is niet jouw vrouw! Ha, ha, ha! Mijn doel is om de Afrikaanse glimlach op ieders gezicht te toveren. Wij zijn er klaar voor om de wereld welkom te heten! Daarom draag ik honderden eieren op mijn hoofd: een ei is positief. Het staat voor leven. Ik reis door heel Afrika om op festivals op te treden, soms huren ze me in voor een film. Ik ben het beste levende kunstwerk van Kaapstad. De komende maanden ben ik helemaal volgeboekt, dankzij het WK. Dat is goed voor mij, voor mijn vrouw en mijn twee kinderen van 4 en 6 jaar oud. Maar voor heel Zuid-Afrika is het goed dat het toernooi hier wordt gespeeld. Het zal de armoede verzachten omdat er heel veel mensen nodig zijn in de hotels, op straat en in de winkels. Schoonmakers, gastvrouwen, bouwers, beveiligers en The Famous Eggman natuurlijk. Ook als het WK is afgelopen, zullen we dat blijven merken. Want als je hier eenmaal bent geweest, wil je ooit terugkomen! Dit wereldkampioenschap voetbal zal veel mensen van Noord en Zuid, van West en Oost samenbrengen. Het opent deuren voor Zuid-Afrika. Ik heb een kaartje voor de openingswedstrijd: Zuid-Afrika tegen Mexico. Ook dan zal ik dit kunstwerk op mijn hoofd dragen. Kijk op tv. Ik zal naar jullie zwaaien!” ▶

‘Als je hier eenmaal geweest bent, wil je ooit terugkomen’

‘Voetbal is hier nu booming’

De thuishaven van Ajax Capetown, het Athlone stadion, wordt grondig opgeknapt voor de wereldkampioenschappen. Op het trainingscentrum een paar kilometer verderop, geeft trainer Foppe de Haan (1944) – ‘Foppie’ noemen ze hem hier – een persconferentie.

Trainer Foppe de Haan:

“Normaal is het rugby wat hier de klok slaat. Of cricket. Ik was eigenlijk al gestopt maar toen

‘Ons land staat weer op de wereldkaart’

Tussen de geïmproviseerde woningen van Hanoverpark staat St. Dominic’s church. Daar treffen we koster Wayne April (1973). Hij begeleidt, met steun van Cordaid Memisa, als vrijwilliger spel-, zang- en praat sessies met jongeren rond thema’s als sex, drugs en aids.

Koster Wayne April:

“De dag dat mijn land als gastland werd gekozen voor de wereldkampioenschappen,

Ajax me vroeg als voetbaltrainer, dacht ik: als je daar ooit heen wil, nú gaan! Het WK komt eraan en dat biedt kansen. Voetbal is hier nu booming. Ik heb twee spelers in mijn team die potentie hebben om in het nationale elftal van Zuid-Afrika te komen. Mooi, toch? Kaapstad is prachtig. Mijn vrouw en ik wonen in Houtbaai, midden tussen de Zuid-Afrikanen. Soms ga ik met een van de jongens mee naar huis, maar dat is een ander verhaal. Het leven in de townships is zó anders dan bij ons. Die mensen hebben wel wat anders aan hun hoofd dan een WK-voetbal. Daar is het echt *struggle for life*, hoor!

Het is een beetje dubbel: dit toernooi kost ongelooflijk veel geld. Het is de grootste investering van Zuid-Afrika ooit. Maar: het kan óók veel opleveren. De nieuwe stadions, de verbeterde wegen en het vliegveld, die blijven. In het enorme stadion op Greenpoint kunnen straks clubs als Ajax Capetown en Santos gaan spelen. Wel zullen ze de kaartjes flink goedkoper moeten maken om dat enorme stadion gevuld te krijgen.”

zat iedereen voor de tv. Ik ook. Voor ons was dat al een finale. Er volgde een explosie van euforie. Het was een volksfeest! Iedereen voelt dat het land weer op de wereldkaart staat. Het zindert ook van de plannen. Een vriend van me met een klein taxibedrijfje wil nu uitbreiden. Mijn neef heeft al flink veel ‘fongkong’ shirts ingekocht – de niet originele Nike en Adidas shirts. En mijn voetbalgekke zontjes verheugen zich ook. Tijdens het WK zijn alle scholen gesloten. Maar er is ook een andere kant. Ik ben al twee jaar werkloos. En dan is het moeilijk te verteren dat de prijzen nu flink stijgen. Soms betaal je twee keer zoveel voor een bus of luxe product als een jaar geleden. Ik stop al mijn energie in het begeleiden van jongeren uit Hanoverpark. Tijdens het WK organiseren we voetbalvakantieclubs. Jongeren zijn de toekomst van dit land. Zij moeten overleven in een wereld van aids, geweld, drugs en werkeloosheid. Daar wil ik graag iets positiefs tegenover stellen.”

‘Ik wil profvoetballer worden’

Als de schooldag bijna ten einde loopt, zit scholier Henry (1993) op het puntje van zijn stoel. Hij mag dan naar voetbaltraining in de township Hanoverpark. De trainingen worden verzorgd door de non-profitorganisatie SCORE. ‘Sport kan levens veranderen’ is het hoopvolle motto van SCORE. Henry zal volgend jaar ook zelf een trainingsgroepje leiden van kinderen uit zijn eigen buurt.

Scholier Henry:

“Er is geen betere sport dan voetbal. Je kunt het met alles spelen. Als je geen bal hebt, kun je papier of plastic van de straat samenbinden met een stuk touw. Dan heb je toch een bal. Een goal kun je ook al zelf maken van stenen of stokken. Heel eenvoudig. Ik wil profvoetballer worden maar ik train nog niet zo lang. Als ik de bal krijg, ga ik nadenken: wat moet ik doen? Als ik buiten het veld sta, weet ik alles veel beter. Die speler moet ik aanspelen of: de bal hoog voor de goal! Kappen, draaien, passen! De wereldkampioenschappen maken van mij een trotse Zuid-Afrikaan. Wat denk je? Ronaldo

komt, mijn favoriete speler! Misschien krijg ik de kans hem te ontmoeten. Ik zou graag een kaartje kopen voor een WK-wedstrijd maar 300 rand is heel veel geld voor mij. Mijn ouders willen in juni bij het Greenpoint stadion maaltijden verkopen aan de toeristen. De straten van Kaapstad zullen in juni vol zijn met mensen uit Italië, Mexico, Nederland, Nigeria. Daar loop ik dan gewoon tussen. En dan zeg ik: ‘Meneer, mag ik even passeren?’ Of: ‘Mevrouw, kan ik u ergens mee helpen?’ Ze komen allemaal kijken naar mijn land. Als straks het toernooi voorbij is, zal ik kunnen zeggen: Zuid-Afrika heeft echt iets bijzonders gedaan.” ■